

Zaburzenia emocjonalne dzieci

Pojęcie "zaburzenia emocjonalne" pojawiło się w latach trzydziestych XX wieku.

Do dziś nie ma jednak precyzyjnej definicji, termin ten jest wieloznaczny i obszerny.

Kryteria, które powinny być przyjęte przy określaniu zaburzeń emocjonalnych u dzieci to:

- ▶ trwałość występujących objawów - za przejaw zaburzenia można uznać jedynie symptomy, które utrzymują się przez dłuższy czas,
- ▶ intensywność objawów - duża ich liczba i natężenie mogą wskazywać na zaburzenia emocjonalne,
- ▶ częstość symptomów - znaczna częstość występowania określanych objawów wskazuje na istnienie problemów typu emocjonalnego.

Wszystkie te kryteria powinny być analizowane w każdym przypadku przy rozpoznawaniu zaburzeń emocjonalnych z uwzględnieniem **wieku dziecka, jego indywidualnych właściwości oraz środowiska w jakim się rozwija.**

GŁÓWNE PRZYCZYNY ZABURZEŃ EMOCJONALNYCH:

- ✓ przykre doświadczenia życiowe (brak akceptacji, miłości, czułości),
- ✓ brak poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości,
- ✓ konflikty w rodzinie,
- ✓ trudna sytuacja życiowa, zawodowa lub finansowa rodziców,
- ✓ własne problemy emocjonalne rodziców.

U dziecka, w którego doświadczeniu życiowym przeważają emocje nieprzyjemne, które żyje w atmosferze konfliktów, braku poczucia bezpieczeństwa, nadmiernych wymagań, krytyki, częstych kar, **rozwój emocjonalny nie będzie przebiegał PRAWIDŁOWO!**

CHARAKTERYSTYKA ZABURZEŃ EMOCJONALNYCH

▶ DZIECI NERWICOWE

Podstawowym objawem nerwicy, a zarazem jej źródłem jest lęk.

Jest to silny stan napięcia charakteryzujący się poczuciem zagrożenia, bezradności, niepokoju, bezsilności.

Jednostka w celu uniknięcia przeżywania lęku uruchamia mechanizmy obronne.

Najczęściej występujące lęki u dzieci to lęki: przed ciemnością, przed pozostaniem samotnie w domu, przed zwierzętami czy groźnymi zjawiskami przyrody, oraz lęki nocne.

▶ MOCZENIE MIMOWOLNE (PIERWOTNE I WTÓRNE)

Badania wskazują na współwystępowanie z objawem moczenia: lęków, drażliwości pobudliwości psychoruchowej, złych stosunków z grupą rówieśniczą.

▶ DZIECKO OBOJĘTNE UCZUCIOWO

nie umie nawiązywać kontaktów uczuciowych z rówieśnikami i dorosłymi, mimika twarzy jest mało ekspresyjna, smutne, często unikające kontaktu wzrokowego, odtrącające przyjaźń innych, czasem złośliwe i wrogie w stosunku do otoczenia, sprawiające wrażenie, jakby mu nie zależało na uczuciach innych. Przyczyny apatii dziecka wobec otoczenia:

- ✓ pozbawienie kontaktu z matką
- ✓ pobyt w domu dziecka,
- ✓ zaniedbujące środowisko rodzinne,
- ✓ strach przed agresją dorosłych, starszych kolegów,
- ✓ przewlekłe choroby dziecka.

▶ ZABURZENIE ŁAKNIENIA to nerwicowy brak apetytu.

Może być reakcją dziecka na:

- ✓ podawanie mu takiego pokarmu, którego dziecko nie aprobuje,
- ✓ zazdrość o rodzeństwo i o miłość rodziców (w rodzinie gdzie urodziło się nowe dziecko)
- ✓ wyrażanie niechęci czy wrogości do rodziców,
- ✓ sposób zwrócenia na siebie uwagi i zapewnienia opieki.

U niektórych dzieci nerwicowych obserwuje się wymioty, czasem współwystępujące z anoreksją, czasem istniejące samoistnie jako reakcja na niemiłe przeżycia związane zjedzeniem.

- ▶ **JĄKANIE** jest jednym z częściej występujących objawów zaburzeń mowy wieku dziecięcego
- ▶ **TIKI** są to nagłe, mimowolne wyładowania ruchowe różnych grup mięśniowych, nie podlegające świadomej kontroli. Są zaliczane do objawów nerwicowych, a ich podłoże to silne przeżycia urazowe, wywołane sytuacjami konfliktowymi.

Tiki cechują się uporczywością i długotrwałością występowania, leczenie więc wymaga indywidualnego podejścia do dziecka i odrębnych metod terapeutycznych.

- ▶ **DZIECI ZAHAMOWANE PSYCHORUCHOWO**- dzieci lękowe, u których obserwuje się trudności w kontaktach społecznych i obniżoną aktywność.

Zahamowanie objawia się:

- ✓ trudnościami w nawiązywaniu kontaktu słownego;
- ✓ brakiem wiary we własne możliwości;
- ✓ kompleksami,
- ✓ nadmierną wrażliwością;
- ✓ niepewnością,
- ✓ stanami lękowymi,
- ✓ ucieczkami z lekcji;
- ✓ zwolnionymi reakcjami psychoruchowymi;
- ✓ zaburzeniami snu, łaknienia;
- ✓ jękaniem i zacinianiem;
- ✓ biernością i apatią, depresją;
- ✓ tendencjami samobójczymi.

- ▶ **DZIECI NADPOBUDLIWE**- reakcje emocjonalne tych dzieci są gwałtowne, nieproporcjonalnie silne do działającego bodźca.

Nadpobudliwość psychoruchowa objawia się:

- ✓ niepokojem psychoruchowym;
- ✓ nadmierną ruchliwością;
- ✓ ruchami nieekonomicznymi, zbędnymi;
- ✓ częstą zmianą postawy;
- ✓ zaburzeniami uwagi;
- ✓ drażliwością, gwałtownością, niecierpliwością;
- ✓ skłonnością do kłótni, zaczepek, bójek;
- ✓ jękaniem, tikami, grymasami twarzy;
- ✓ nierównomiernością w pracy szkolnej.

Omówienie poszczególnych symptomów zaburzeń oraz przyczyn ich występowania pozwoli zrozumieć, że nie tkwią one tylko w samym dziecku, lecz są też odpowiedzią dziecka na warunki stworzone mu przez dorosłych.

